

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ' - "Ἔτος ΚΓ" Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1245	Προηγιασμένη θεία λειτουργία 12 Ἀπριλίου 2006	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	--	---

Ἦγεμῶν μελῶν καὶ αἰσθήσεων

ΤΕΛΕΙΤΑΙ, ἀγαπητοί μου, ἡ λειτουργία τῶν προηγιασμένων δώρων. Γιατί ἡ λειτουργία αὕτη ὀνομάζεται ἔτσι; Ποιός εἶνε ὁ λόγος;

Ὅλοι γνωρίζουμε, ὅτι τὸ μυστήριο τῆς **θείας εὐχαριστίας** ἢ θείας κοινωνίας ἢ θείας μεταλήψεως, τὸ ἀνώτερο ἀπ' ὅλα τὰ μυστήρια, ὁ Κύριος τὸ ἴδρυσε τῇ νύχτᾳ τῆς Μεγάλης Πέμπτης στὸ ὑπερφῶ, ὅπου συνήχθη μὲ τοὺς μαθητὰς του γιὰ νὰ τελέσουν τὸ πάσχα. Ἐκεῖ ἔλαβε στὰ πανάχραντά του χέρια τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί, τὰ εὐλόγησε, καὶ ὦ τοῦ θαύματος! τὸ ψωμί ἔγινε σῶμα Χριστοῦ καὶ τὸ κρασί ἔγινε αἷμα Χριστοῦ. Ἐδωσε δὲ ἐντολή, νὰ τελεῖται αὐτὸ εἰς ἀνάμνησίν του. Καὶ πράγματι οἱ μαθηταὶ τελοῦσαν πάντοτε τὸ μυστήριο τῆς θείας εὐχαριστίας, μὲ τρόπο ἀπέριττο στὴν ἀρχή, χωρὶς πολλὰ ψάλματα καὶ ὄχι σὲ μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς σὰν αὐτοὺς ποὺ ἔχουμε τώρα· μὲ κίνδυνο κατέβαιναν στὶς κατακόμβες.

Σιγὰ - σιγὰ διαμορφώθηκαν τρεῖς **λειτουργίες**· τοῦ ἀγίου Ἰακώβου, ποὺ εἶνε ἐκτεταμένη, τοῦ μεγάλου Βασιλείου ποὺ τελεῖται καὶ τὶς Κυριακὲς τῆς μεγάλης Σαρακοστῆς, καὶ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ποὺ τελεῖται συνήθως.

Πῶς ἔγινε ὁμως ἡ **λειτουργία τῶν προηγιασμένων**; Δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἀνάγκη. Τῇ μεγάλῃ Σαρακοστῇ τελεῖα λειτουργία τελεῖται μόνο Σάββατο καὶ Κυριακῇ· τὶς ἄλλες ἡμέρες οἱ πιστοὶ δὲ μπορούσαν νὰ κοινωνήσουν. Καλά, θὰ πῆτε, δὲ μπορούσαν νὰ περιμένουν ὡς τὴν Κυριακῇ; Εἶχαν **πόθο νὰ κοινωνοῦν συχνά**, εἰ δυνατόν καθημερινῶς. Ἄλλωστε ἡ μετάληψις δὲν διακόπτεται· ὅλη ἡ ζωὴ μας τί εἶνε; Μιά μετάληψις. Τί κοινωνοῦμε; Τὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, τὸ ὀξυγόνο τοῦ ἀέρος, τοὺς καρπούς τῆς γῆς... Ἄλλὰ ἡ ὑψίστη, ἡ κορυφαία μετάληψις εἶνε ἡ θεία κοινωνία. Ἔτσι λοιπὸν ὠρίσθη, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ ἐκάστης ἐβδομάδος νὰ τελεῖται ἡ λειτουργία αὕτη. Καὶ λέγεται «τῶν προηγιασμένων», διότι

τὰ ἅγια ποὺ μεταλαμβάνουμε σ' αὐτὴν εἶνε ἀγιασμένα ἐκ τῶν προτέρων, ἀπὸ τὴν Κυριακῇ.

Ὅλα εἶνε ὠραῖα στὴ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων. Ἀπὸ αὐτὸ τὸν πλοῦτο ἐδῶ θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἐρμηνεύσουμε μόνο τὴν **πρῶτη (Α') εὐχή τῶν πιστῶν**. Λέγεται μυστικῶς, ἀλλὰ τώρα θὰ σὰς τὴν διαβάσω κατὰ τμήματα.

Ἀρχίζει: «**Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰνετός**». Ὁ Θεὸς μας, λέει, εἶσαι μέγας καὶ **«αἰνετός»**, ἄξιος δηλαδὴ νὰ σε αἰνοῦν, νὰ σε ὑμνοῦν. Καὶ ὄντως, ὅπου νὰ στρέψῃς τὸ βλέμμα σου, τὰ πάντα αἰνοῦν τὸν Θεό. Κι ἂν ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι σιωπήσουμε, καὶ ὁ ἥλιος καὶ οἱ ἀστέρες καὶ **«οἱ λίθοι κεκράξονται»** (Λουκ. 19,40). Ἐνας φυσιοδίφης περπατοῦσε σ' ἓνα λιβάδι γεμάτο πολύχρωμα καὶ εὔσσμα λουλούδια· καὶ τὰ χτυποῦσε ἐλαφρὰ μὲ τὸ ραβδί του λέγοντας· Μὴ φωνάζετε τόσο, μὲ ξεκουφάνατε... Κατάλαβατε; ἂν ἐμεῖς ἔχουμε ἀναισθησία, αὐτὸς εἶχε εὐαισθησία καὶ «ἄκουγε». Διότι καὶ **«τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ»** (Ματθ. 6,28), ὑμνοῦν τὸ μεγάλο τοῦ Θεοῦ. **«Μέγας Κύριος καὶ αἰνετός σφόδρα»** (Ψαλμ. 144,3).

Ἐν συνεχείᾳ λέει· «**Ὁ τῷ ζωοποιῷ τοῦ Χριστοῦ σου θανάτῳ εἰς ἀφθαρσίαν ἡμᾶς ἐκ φθορᾶς μεταστήσας**». Σὺ, λέει, ὁ οὐράνιος Πατέρας, μὲ τὴ θυσία τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μᾶς ἔβγαλες ἀπὸ τὴ φθορά. Ἦμασταν φθαρτοί, μὲ φθαρτὸ σῶμα, καὶ μᾶς ἔντυσες μὲ **ἀφθαρσία**. Γι' αὐτὸ τὸ Πάσχα ὑμνοῦμε τὸν ἀναστάντα Χριστό, ὁ ὁποῖος **«διὰ πάθους τὸ θνητὸν ἀφθαρσίας ἐνδύει εὐπρέπειαν»** (ζ' ᾠδή). Διὰ τῆς μυστικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος εἰσέρχεται στὴν ἀφθαρσία.

Παρακάτω τί λέει· **«Σὺ πάσας ἡμῶν τὰς αἰσθήσεις τῆς ἐμπαθοῦς νεκρώσεως ἐλευθέρωσον»**. Σὺ, Κύριε, λέει, ἐλευθέρωσε τὶς αἰσθήσεις μας ἀπὸ τὴ νέκρωσι ποὺ δημιουργή-

γούν τὰ πάθη. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πέντε **αἰσθήσεις** (ὄρασι, ἀκοή, γεῦσι, ὄσφρησι, καὶ ἀφή), πού πρέπει νὰ τὶς φυλάξῃ ἀπὸ τὴν φθοροποιὸ ἐπήρεια τῶν παθῶν. Σὰς συνιστῶ, ἂν θέλετε, νὰ διαβάσετε τὸ ὑπέροχο βιβλίον τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου «Περὶ φυλακῆς τῶν πέντε αἰσθήσεων», πού εἶνε σχετικό. Θαυμαστὲς εἶνε οἱ αἰσθήσεις, καὶ ὀφείλουμε νὰ κυριαρχοῦμε σ' αὐτές. Ἄν τὶς ἀφήσουμε ἀφύλακτες, θὰ γίνουμε σὰν τὰ ζῶα, πού οἱ αἰσθήσεις τους εἶνε ὑποταγμένες στὰ ἔνστικτα.

Καὶ συνεχίζει: «**Ἄγαθὸν ταύταις ἡγεμόνα τὸν ἔνδοθεν λογισμὸν ἐπιστήσας**». Θεέ μας, σὺ πού ἔδωσες τὶς αἰσθήσεις, μᾶς ἔδωσες καὶ τὸ νοῦ γιὰ νὰ τὶς κυβερνᾷ κατὰ τὸ θέλημά σου, ὅπως κυβερνᾷ ὁ βασιλεὺς τὸ λαό, ὁ στρατηγὸς τὸ στρατό καὶ ὁ πλοίαρχος τὸ πλοῖο. Ἐκεῖνος πού μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ στὶς αἰσθήσεις εἶνε ὁ **νοῦς**, ἡ διάνοια, ἡ σκέψις, ὁ λογισμὸς. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου θὰ εἶνε ἡ θεϊκὸς ἢ δαιμονικὸς. Ὅταν εἶνε θεϊκός, τότε ὁ Θεὸς βασιλεύει στὸ νοῦ καὶ ὁ νοῦς στὶς αἰσθήσεις.

Πιο ἀναλυτικὰ τώρα. «**Καὶ ὀφθαλμὸς μὲν ἀπέστω παντὸς πονηροῦ βλέμματος**». Πρῶτον ἡ ὄρασις. **Τὸ μάτι**, λέει, νὰ ἀπέχη ἀπὸ κάθε πονηρὸ βλέμμα. Διότι «*ἐκ τοῦ ὄραν* (ἀπὸ τὸ βλέμμα) *γεννᾶται τὸ ἐρᾶν* (ἀνάβει ἡ ἐπιθυμία)». Ὅλοι οἱ αἰσχροὶ ἔρωτες καὶ τ' ἁμαρτήματα τῆς σαρκὸς γεννῶνται ἀπὸ τὴν ὄρασι. Ἄμαρτία δὲν εἶνε μόνο ἡ πράξις ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ πονηρὸ βλέμμα, πού δημιουργεῖ μεγάλη διαταραχή. Κυβέρνησε, Κύριε, τὴν ὄρασί μας, ὥστε νὰ βλέπουμε μόνο τὰ πρόποντα.

«**Ἄκοὴ δὲ λόγοις ἀργοῖς ἀνεπίβατος**». Κυβέρνησε, Κύριε, καὶ τὰ **αὐτιά** μας, ὥστε νὰ μὴ δέχωνται πράγματα βλαβερά, συκοφαντίες καὶ κατακρίσεις. Ἡ ἀκοὴ μᾶς δόθηκε γιὰ ν' ἀκοῦμε τοὺς ἤχους τοῦ Θεοῦ, τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν, τὸν φλοῖσθο τῶν κυμάτων, τὸν ψίθυρο τῶν φύλλων, τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου, τὶς συμβουλὲς τῶν γονέων καὶ τῶν κηρύκων. Ἐμεῖς δυστυχῶς τείνομε τὸ αὐτί στὸν διάβολο καὶ ὄχι στὸ Θεό.

«**Ἡ δὲ γλῶσσα καθαρῶν ῥημάτων ἀπρεπῶν**». Προσοχὴ προπαντὸς στὴ **γλῶσσα**, νὰ μὲνη καθαρὰ ἀπὸ λόγια ἀπρεπῆ. Ἡ γλῶσσα εἶνε μικρὸ μέλος τοῦ σώματος· δι' αὐτῆς ὁμως γίνονται μεγάλα ἁμαρτήματα, τὸ δὲ τρομερώτερο ἀπ' ὅλα εἶνε ἡ βλασφημία· καὶ δὲν ἁμαρτάνει μόνο αὐτὸς πού βλαστημάει, ἀλλὰ κ' ἐκεῖνος πού ἀκούει ἀπαθῆς.

Ὑστερα ἀπὸ αὐτὰ, πού σημαίνουν κυρίως ἀποχὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, προχωρεῖ στὰ τελευταῖα αἰτήματα (γιὰ τὰ χεῖλη, τὰ χέρια, τὰ μέλη

καὶ τὴ διάνοια), πού σημαίνουν ἐνεργὸ συμμετοχὴ στὴν ἀγιότητα. «**Ἄγισσον ἡμῶν τὰ χεῖλη τὰ αἰνοῦντά σε, Κύριε**». Κάνε ἀγνὰ τὰ χεῖλη μας, ὥστε πλέον ὄχι μόνο νὰ μὴν ἁμαρτάνουν ἀλλὰ καὶ νὰ μποροῦν νὰ σὲ ὑμνοῦν, Κύριε.

«**Τὰς χεῖρας ἡμῶν ποίησον τῶν μὲν φαύλων ἀπέχεσθαι πράξεων, ἐνεργεῖν δὲ μόνον τὰ σοὶ εὐάρεστα**». Κάνε τὰ **χέρια** μας, Κύριε, ὄχι μόνο νὰ ἀπέχουν ἀπὸ κακὰς πράξεις, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐργάζωνται πλέον τὸ καλὸ, μόνο ὅ,τι ἀρέσει σ' ἐσένα. Θαυμαστὸ ὄργανο τὸ χέρι τοῦ ἀνθρώπου! Ρώτησαν ἓνα διαπρεπῆ ἐπιστήμονα ἂν πιστεύει στὸ Θεό, καὶ αὐτὸς τοὺς εἶπε: Ἄσφαλῶς πιστεύω· καὶ μόνο τὸ χέρι μας φτάνει ν' ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξί τοῦ Δημιουργοῦ.

Καὶ κλείνει ἡ εὐχή: «**πάντα ἡμῶν τὰ μέλη καὶ τὴν διάνοιαν τῇ σῇ κατασφαλιζόμενος χάριτι**». Ὅλα τὰ **μέλη** μας καὶ πρὸ παντὸς τῆ **διάνοιά** μας νὰ τὴν ἀσφαλίσῃς, Κύριε, μὲ τὴ χάρι σου. Γιὰ τὸ νοῦ ἀνέφερε προηγουμένως καὶ ἐδῶ μιλάει πάλι γιὰ τὴ διάνοια. Διότι ἀπὸ κεῖ προέρχονται ὅλα, καὶ τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ μεγαλουργήματα. Ὁ λογισμὸς καὶ ἡ διάνοια εἶνε ὁ ἡγεμὼν τῶν μελῶν καὶ τῶν αἰσθήσεων. Ὑπεράνω δὲ ὅλων **ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ**.

* * *

Αὐτὰ μᾶς λέει, ἀγαπητοί μου, αὐτὴ ἡ εὐχή. Καὶ μ' αὐτὰ μᾶς προετοιμάζει γιὰ τὴ θεία κοινωνία. Διότι, ὅπως εἶπαμε, ἡ προηγουμένη μὲ τρόπο μυστικὸ φωνάζει: **Κοινωνεῖτε τακτικὰ** τὰ ἄχραντα μυστήρια!

Ρώτησαν τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο: **Κάθε πότε νὰ κοινωνοῦμε;** μιὰ φορὰ τὸ μῆνα; μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα; ἢ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο; Κ' ἐκεῖνος ἀπήντησε: **Εἶσαι ἔτοιμος;** —καὶ πρέπει νὰ εἶσαι—, **κοινῶνα κάθε μέρα· δὲν εἶσαι ἔτοιμος; οὔτε τὸ Πάσχα!** Βλέπεις μερικούς, τελειῶς ἀδιαφόρους, ἔρχονται στὴν ἐκκλησία τὸ Πάσχα, καὶ σπρώχνονται νὰ μπουῦν, χωρὶς καμμιὰ ἐπίγνωσι καὶ καμμιὰ ἐτοιμασία, ἀπλῶς νὰ κοινωνήσουν καὶ μετὰ νὰ φύγουν.

Μὲ τὴν ἐξήγησι αὐτὴ στὴν ἔξοχο πρώτη (Α') εὐχή τῶν πιστῶν τῆς λειτουργίας τῶν προηγουμένων δώρων προσπάθησα νὰ σπειρῶ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ποῦ ἔσπειρα; Ὁ Θεὸς ξέρει. Μερικοὶ εἶνε ἀδιάφοροι. Ὑπάρχουν ὁμως καὶ ψυχὲς πού προσέχουν· «**μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν**» (Λουκ. 11,28). Ἄλλὰ καὶ ἂν **δὲν ἀκούσῃ κανένας**, ἔκανα τὸ χρέος μου, «ἁμαρτίαν οὐκ ἔχω».

Ἄς εἶνε δοξασμένος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὄν, παῖδες Ἑλλήνων, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

† **ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος**